

Εξουσία και εκμετάλλευση εντός και εκτός

Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2020

Καθημερινά διαβάζουμε τόσο στα κινηματικά όσο και στα καθεστωτικά ΜΜΕ όλο και περισσότερα περιστατικά έμφυλης βίας. Από παρενοχλήσεις στα ΜΜΜ μέχρι ξυλοδαρμούς και δολοφονίες συζύγων, νεαρών κοριτσιών και queer ακτιβιστών. Ήδη μέσα στην περίοδο της καραντίνας είδαμε να αυξάνονται τα καταγεγραμμένα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας κατακόρυφα, αποδεικνύοντας πως η επιλογή του “Μένουμε Σπίτι” δεν ήταν ασφαλής για όλες. Το καλοκαίρι που πέρασε μας άφησε μία ακόμα μαύρη παρακαταθήκη με πάμπολες απόπειρες βιασμού, βιασμούς, παραβιαστικές συμπεριφορές σε όλη την επικράτεια. Σε πόλεις, στην επαρχία, στα περισσότερα νησιά, είτε προσελκύουν mainstream, είτε εναλλακτικό τουρισμό. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα περιστατικά στην Ικαρία, τη Σαμοθράκη και τη Γαύδο, την υπόθεση της 16χρονης στα Τρίκαλα αλλά και ενδοκινηματικά περιστατικά.

Δεν έπαθαν κάτι οι άνδρες αυτό το καλοκαίρι. Δεν έγιναν ξαφνικά πιο παρεμβατικοί και επιθετικοί. Αντιθέτως η αύξηση της δημοσιοποίησης αυτών από τα ίδια τα υποκείμενα, και όχι μόνο, φανερώνει πως η δουλειά και οι αγώνες των φεμινιστικών κινημάτων αποφέρουν καρπούς.

Η ανάδειξη της βίας ως έμφυλη και η αλληλεγγύη σε όσα υπόκεινται την εξουσία της πατριαρχίας, είναι που έχει λειτουργήσει ενδυναμωτικά τόσο στο κομμάτι της άμεσης αντιμετώπισης, όσο και στη στοχοποίηση ατόμων που δρουν παραβιαστικά.

Επομένως, αυτοί οι αγώνες έχουν καταφέρει, επιτέλους, να θέσουν το ζήτημα της πατριαρχίας στο επίκεντρο του δημοσίου διαλόγου και αυτός είναι ένας ακόμα λόγος που καθιστά επιτακτικό το να παίρνουμε όλοι οι αγωνιστές θέση για αυτή. Αλλά δεν είναι ο μόνος λόγος.

Ως αναρχικοί/ές οφείλουμε να αντιπαλεύουμε κάθε μορφή εκμετάλλευσης, αλλά και κάθε μορφή εξουσίας από όπου και αν προέρχεται. **Σαν αναρχική συλλογικότητα επιλέγουμε να παίρνουμε θέση σε τέτοια ζητήματα και να μην τα αφήνουμε στην γκρίζα ζώνη, καθώς και στις κοινότητές μας τα περιστατικά αυτά συμβαίνουν με την ίδια συχνότητα και πλήττουν πάντα τις πιο αδύναμες.**

Οι θέσεις μας για την εξουσία

Είναι δεδομένο πως η κοινωνία που ζούμε είναι άδικη με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Μια τέτοια αδικία είναι πως αυτοί που έχουν προνόμια μπορούν πιο εύκολα να καλύπτουν τις ανάγκες τους, ενώ μπορούν και να αξιοποιούν τα προνόμια αυτά για να εκμεταλλεύονται ή να εξουσιάζουν όσες είναι πιο αδύναμες. Με αυτό τον τρόπο γίνονται αντιληπτά τα προνόμια ως μια αδικία, ως μια ανισοτιμία δύναμης-ισχύος, ακριβώς γιατί η κοινωνία που ζούμε είναι διαχρονικά δομημένα άδικη: ταξική, πατριαρχική, ρατσιστική.

Η πιο σημαντική, ίσως, διαφορά των αναρχικών από τα άλλα επαναστατικά κινήματα είναι η συνειδητοποίηση ότι εχθρός δεν είναι μόνο ένα σύστημα εκμετάλλευσης (ακόμα και αν κυριαρχεί σε κάποια δεδομένη ιστορική στιγμή) αλλά η εξουσία και η **κυριαρχία στο σύνολό της**. Από πολύ νωρίς οι αναρχικοί έχουν αντιληφθεί ότι η εξουσία έχει πολλές μορφές και πολλές δομές και ότι πρέπει να επιτεθούμε σε όλες αυτές.

Αυτή η θεωρητική συνειδητοποίηση πρέπει να δημιουργεί συγκεκριμένες υλικές συνέπειες και δεσμεύσεις. Μεγαλώνουμε σε έναν κόσμο όπου όλες αυτές οι εξουσίες μπλέκονται μεταξύ τους, εκπαιδευόμαστε μέσα από

πάμπολες εξουσιαστικές δομές, ενώ έχουμε το ρόλο του εξουσιαζόμενου σε παραπάνω από μια τέτοιες εξουσιαστικές σχέσεις και ταυτόχρονα το ρόλο του εξουσιαστή (ή έστω του προνομιούχου) σε παραπάνω από μια μορφές εξουσίας. Οφείλουμε, λοιπόν, για αρχή να αναγνωρίζουμε ότι τέτοιες σχέσεις και τέτοιες δομές χτίζουμε μοιραία και στο εσωτερικό μας: στις διαπροσωπικές και πολιτικές μας σχέσεις, στις συνελεύσεις μας, στις κινηματικές δομές.

Το ότι είμαστε αγωνιζόμενοι αναρχικοί δε σημαίνει ότι έχουμε ξεμπερδέψει με την ιδιοκτησία, την οικογένεια, το σεξισμό και το ρατσισμό, αντίθετα σημαίνει πως έχουμε υποχρέωση να προσπαθήσουμε να αναγνωρίσουμε τον τρόπο που αυτά τα εξουσιαστικά συστήματα αναπαράγονται στις κοινότητες και τις συνελεύσεις μας.

Πρέπει να προσπαθούμε να οργανωνόμαστε με τέτοιο τρόπο που να μπορούμε να εντοπίζουμε όλα αυτά και να δουλεύουμε για την κατάργησή τους.

Αφού οι δομές που φτιάχνουμε φέρουν εξουσία, καταπίεση και αναπαράγουν προνόμια είναι δεδομένο πως θα υπάρχουν μικροσυμφέροντα των συνελεύσεών μας έναντι άλλων, τα οποία έχουμε δει ότι πολύ συχνά παλεύουμε με νύχια και με δόντια να τα συντηρήσουμε αντί να τα διαλύσουμε.

Ταυτόχρονα, όμως, υπάρχουν και διαφορετικοί ρόλοι εντός των δομών μας οι οποίοι κουβαλάνε διαφορετικές υποχρεώσεις και διαφορετικά προνόμια άρα και διαφορετικά συμφέροντα. Με λίγα λόγια, σχηματίζονται «φαμίλιες» που έχουν συμφέροντα έναντι άλλων, ενώ και εντός της «φαμίλιας» μας υπάρχουν και διαφορετικά συγκρουόμενα συμφέροντα και καταπιέσεις. Άρα, η δράση μας και οι προτάσεις μας για την κοινωνία πρέπει πρώτα και κύρια να στρέφονται και προς εμάς.

Στη συντριπτική πλειοψηφία των ενδοκινηματικών συγκρούσεων βλέπουμε πως στο τέλος επιβιώνει και αναπαράγεται κοινωνικά ο πιο ισχυρός, όπως γενικά συμβαίνει με όλες τις συγκρούσεις. Η πρόταση των αναρχικών για την κοινωνία, πρόταση που ισχύει και για εμάς τους ίδιους, είναι να παίρνουμε τη θέση του πιο αδύναμου. Να παίρνουμε ως μέτρο για την αδικία του κόσμου, τη θέση του πιο κάτω.

Αυτή η θεωρητική θέση πρέπει να έχει μια πολύ συγκεκριμένη υλική συνέπεια και αυτή είναι ότι **ο αγώνας μας πρέπει να στοχεύει στην άρση των προνομίων, που είναι άδικο στην κοινωνία που ζούμε.**

Είναι, λοιπόν, αναγκαίο από τη θέση μας αυτή να προσπαθούμε πάντα να αντιλαμβανόμαστε τα προνόμια μας, καθώς και τα ατομικά συμφέροντα με τα οποία αυτά είναι συχνά πολύ στενά συνδεδεμένα και να προσπαθούμε να βρίσκουμε τρόπους για να τα άρουμε, στηρίζοντας πάντα τη θέση του πιο αδύναμου.

Δεν θεωρούμε ότι ο τρόπος να τα άρουμε είναι να τα καταργήσουμε και να γίνουμε όλες υπονομιούχες αλλά να τα εκμεταλλευτούμε με τέτοιο τρόπο ώστε 1^{ον} να μην είμαστε οι ίδιοι καταπιεστές και 2^{ον} να παλεύουμε για να μην υπάρχουν καταπιεζόμενες.

Ένα δικαστήριο έχει πάντα ενόχους, ενόρκους, αθώους και θύματα...

Με αυτού του είδους την λογική είναι που αντιμετωπίζονται πολλές φορές και ενδοκινηματικές εξουσιαστικές συμπεριφορές. Σαν αναρχικές/οί αναγνωρίζουμε πως **ο σκοπός δεν αγιάζει τα μέσα κι έτσι ακόμα και τα μέσα που χρησιμοποιούμε πρέπει να συνάδουν με τον σκοπό της ελευθερίας και της ισότητας.**

Τα λαϊκά και όποιοι άλλου είδους δικαστήρια που στήνονται για να λυθούν περιστατικά εξουσιαστικής συμπεριφοράς, συγκρούσεις και διαφωνίες στηρίζονται πάνω σε αποδεικτικά στοιχεία, μαρτυρίες, πρότερο έντιμο βίο. Έχουμε

επιπλέον δει πως όταν οι κυριαρχικές συμπεριφορές δημιουργούν γεγονότα σύγκρουσης και διαπροσωπικής βίας τότε αυτά συνήθως αντιμετωπίζονται με τους εξής τρόπους :

1. **Συγκάλυψη:** άτομα που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα με το περιστατικό δρουν έτσι ώστε να συγκαλύψουν το άτομο που έδρασε παραβιαστικά και τον στηρίζουν στις περιπτώσεις που αρνείται τις πράξεις του. Μάλιστα συχνά χρησιμοποιείται η φυσική δύναμη, οι γνωριμίες και οι παρέες σε μία λογική την επικράτησης του ισχυρού.
2. **Στάση ουδετερότητας:** όπου άτομα που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα με το περιστατικό αποφεύγουν να πάρουν θέση είτε γιατί αδυνατούν να την στηρίξουν είτε γιατί θέλουν να έχουν καλά με όλους, είτε ακόμα και για λόγους κυριαρχίας.
3. **Εξόντωση:** πραγματοποιείται συνήθως από την μεριά του ατόμου (αλλά και όχι μόνο) που έχει δράσει εξουσιαστικά με σκοπό να εξοντώσει κοινωνικά και ψυχολογικά (ακόμα και φυσικά) όποιον τον κατηγορεί. Σε αυτήν την πρακτική η οικογενειοκρατία που επικρατεί στο κίνημα παίζει καθοριστικό ρόλο, όπως επίσης και οι φίλοι/ες υποστηρικτές. Το όνομα που θα αμαυρωθεί είναι πιο σημαντικό από το ίδιο το γεγονός και η εξόντωση του ατόμου φαίνεται να είναι η λύση. Η πρακτική αυτή δεν είναι τυχαίο πως ακολουθείται από άτομα που είναι “δημοφιλή” και πιο αναγνωρισμένα κοινωνικά. Ακόμα, έχουμε δει εργαλειακή χρησιμοποίηση φεμινιστικών (και όχι μόνο) προταγμάτων όχι για τους στόχους της χειραφέτησης, της ισότητας και της ελευθερίας αλλά για την εξόντωση πολιτικών αντιπάλων.

Δεν θα μπορούσαμε να επιλέξουμε κανέναν από τους παραπάνω τρόπους επίλυσης εξουσιαστικών συμπεριφορών εντός του κινήματός, καθώς δεν θεωρούμε πως μας φέρνουν πιο κοντά με τους σκοπούς και τα προτάγματά μας

Πιο συγκεκριμένα:

1. **Διαφωνούμε με οποιαδήποτε συγκάλυψη εξουσιαστικής συμπεριφοράς** ενώ και μια αντίληψη ίσων αποστάσεων αδυνατεί εξ ίσου να επιλύσει τα προβλήματα.
2. **Διαφωνούμε επίσης με την εργαλειακή χρήση ελευθεριακών προταγμάτων για ιδιοτελείς σκοπούς**
3. **Διαφωνούμε ακόμα και με την πρακτική της εξόντωσης** που συνήθως εφαρμόζεται για την επίλυση των εσωτερικών μας διαφορών και πιστεύουμε πως πρέπει να εξαφανιστεί από τις συλλογικές μας διαδικασίες. Γιατί, ακόμα και αν απλά διώξουμε από την κοινότητά μας έναν εξουσιαστή, αυτό δε σημαίνει ότι έχουμε πετύχει και τίποτα σπουδαίο στον αγώνα ενάντια στην εξουσία. Πολύ συχνά βλέπουμε συνελεύσεις να εξοστρακίζουν ως μολυσμένο έναν σεξιστή είτε για να αποδείξουν ενώπιον των άλλων συνελεύσεων ότι οι ίδιες είναι «καθαρές», είτε και γιατί πραγματικά το πιστεύουν ότι είναι καθαρές και ότι το πρόβλημα είναι μόνο κάποια άρρωστα κύτταρα. *Παρόλο που πράγματι ένας καταπιεστής ή εκμεταλλευτής έχει ακέραια ευθύνη για τις πράξεις του, αυτό δε σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι απομακρύνοντάς τον από μια κοινότητα έχουμε και πάλι ξεμπερδέψει με όλα αυτά τα προβλήματα που είναι δομικά ,όχι μόνο διαπροσωπικά και βαθειά ριζωμένα μέσα μας.*

Τι μπορούμε εν τέλει να κάνουμε;

Δεν θα μπορούσαμε να σταθούμε μόνο σε ένα κομμάτι κριτικής. Επιδιώκουμε να βρούμε συνεχώς έμπρακτες λύσεις σε όσα θεωρούμε ότι δεν συνάδουν με τους σκοπούς μας. Έτσι και σε αυτήν την περίπτωση πρέπει να επαναπροσδιορίσουμε τις εσωτερικές - ενδοκινηματικές μας σχέσεις, δημιουργώντας το πεδίο που μας επιτρέπει να αγωνιστούμε συλλογικά για την πραγμάτωση των σκοπών μας.

Με στόχο μας πάντα την ενδυνάμωση του πιο αδύναμου, η **εξισορρόπηση της ανισότητας** που απορρέει από τα προνόμια των ισχυρών και ο μετασχηματισμός των ατόμων και των σχέσεων αλλά και ημών των ίδιων είναι μια διαδικασία δύσκολη, χρονοβόρα αλλά αναγκαία.

Το σημαντικότερο όμως θεωρούμε πως είναι να προτείνουμε τρόπους να αποδίδουμε δικαιοσύνη, **πολιτικοποιώντας όσο το δυνατόν περισσότερο τις διαφορές, τις διαφωνίες και τις σχέσεις μας.**

Γ' αυτό τον λόγο εστιάζουμε την προσοχή μας στην εμβάθυνση της πολιτικοποίησης μας και τρόπους με τους οποίους θα το κάνουμε αυτό (με αυτομορφώσεις, δομές φροντίδας, βιωματικές συζητήσεις). Πως δηλαδή θα κατανοούμε και θα αναγνωρίζουμε την εξουσία που ασκούμε, που δεχόμαστε.

Σε ένα περιστατικό εξουσιαστικής συμπεριφοράς δεν μας ενδιαφέρει μονάχα να δούμε ποιος άσκησε σε ποια εξουσία αλλά την εξουσία αυτή καθ' αυτήν και πως μπορούμε να την καταπολεμήσουμε. Πόσο βαθιά είναι ριζωμένη μέσα μας και πως να δράσουμε απελευθερωτικά.

**Να επανεφεύρουμε τη συντροφικότητα και να δημιουργήσουμε το
συλλογικό «εμείς»
που θα αντιτάσσεται στο υπάρχον.**

**Γιατί η συντροφικότητα για μας δεν κρίνεται βάσει της συμπάθειας μεταξύ
μας, αλλά βάσει της δέσμευσής μας στα αναρχικά προτάγματα.**

Υπόγειος Ιλισός

Αναρχική Κοινότητα Αγώνα από τα Ανατολικά της Αθήνας
yogeios_ilisos@espiv.net
yogeios-ilisos.espivblogs.net